

LUX

3 ΤΑΙΝΙΕΣ
24 ΓΛΩΣΣΕΣ
28 ΧΩΡΕΣ

FILM

DAYS

MEDITERRANEA

του Jonas Carpignano
Ιταλία, Γαλλία, Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία,
Κατάρ

**LUX
FILM PRIZE**

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

MEDITERRANEA

ΤΟΥ JONAS CARPIGNANO

Η έναρξη της ταινίας μάς βρίσκει στην Αλγερία, όπου φτάνει ο Αγίνα, ένας νέος άνδρας που έρχεται από την Μπουρκίνα Φάσο. Μαζί του είναι ο Abas και ελπίζουν και οι δύο να καταφέρουν να φτάσουν στην Ευρώπη για να βρουν μια καλύτερη ζωή. Έχουν να διασχίσουν την έρημο, να ξεφύγουν από κακοποιούς που ληστεύουν μετανάστες, να φτάσουν στη Λιβύη και να αντιμετωπίσουν μια εχθρική θάλασσα πάνω σε κάποιο σαπιοκάραβο μέχρι να καταφέρουν να φτάσουν στην Ιταλία. Ωστόσο, αυτή η περιπλάνηση δεν είναι παρά η πρώτη πράξη ενός δράματος που επικεντρώνεται στη ζωή των δυο μεταναστών, οι οποίοι, αφού φτάσουν επιτέλους στην Ευρώπη, θα βρεθούν σύντομα στο περιθώριο της κοινωνίας της Καλαβρίας, θα πέσουν θύματα εκμετάλλευσης ως παράνομοι εργάτες στις φυτείες εσπεριδοειδών και θα βρουν στέγη σε παραγκουπόλεις, αντιμετωπίζοντας προπαντός την καχυποψία και την εχθρικότητα του κοινωνικού περιγυρου.

ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η ταινία του Jonas Carpignano εντάσσεται σε μια απτή πραγματικότητα που περιγράφεται σε πολλά τηλεοπτικά ρεπορτάζ σχετικά με το δράμα της παράνομης μετανάστευσης στη Μεσόγειο. Είναι γνωστό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αντιδράσει όσον αφορά την κατάσταση αυτή με μέτρα που αποδεικνύονται ανεπαρκή για την αντιμετώπιση της έλευσης των μεταναστών. Τέλος, πρέπει να υπογραμμιστεί η διογκούμενη εχθρότητα ενός σημαντικού τμήματος της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης όσον αφορά την καλύτερη υποδοχή των μεταναστών.

Στο πλαίσιο αυτό, όλες οι κινηματογραφικές επιλογές του Jonas Carpignano έχουν πολιτική διάσταση (με την πιο ισχυρή και ευγενή έννοια του όρου) λόγω της θέλησης του σκηνοθέτη να αναδείξει με σοβαρό και συνεπή τρόπο την οπτική των ανθρώπων αυτών, οι οποίοι συνήθως προβάλλονται στην καλύτερη περίπτωση ως αντικείμενο συμπόνιας και στη χειρότερη ως ανεπιθύμητοι. Και, για τον λόγο αυτό, η κινηματογραφική αναπαράσταση του Carpignano διαφοροποιείται ηθελημένα από την αναπαράσταση των μέσων ενημέρωσης, ιδίως δε των τηλεοπτικών.

ΕΣΤΙΑΖΟΝΤΑΣ ΣΤΟ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΟ

Έτσι, ο σκηνοθέτης απορρίπτει εξ αρχής κάθε προσέγγιση ερμηνευτικού τύπου, εστιασμένη στη δυστυχία που επικρατεί στη χώρα προέλευσης και αναγκάζει τους ανθρώπους να μεταναστεύουν. Προτιμά, αντιθέτως, την ανάδειξη του στιγμιαίου: εκεί όπου κάθε κατάσταση εμπεριέχει την εξήγησή της και την αντιμετώπισή της.

Οι λίγες κουβέντες που ανταλλάσσονται σε ένα μείγμα γλωσσών που δεν συνηθίζεται στον κινηματογράφο (γαλλικά, αγγλικά, ιταλικά, καλαβρτζική διάλεκτος, αφρικανικές γλώσσες κ.λπ.) εντείνουν ακόμη περισσότερο την εμπλοκή μας στην τρέχουσα δράση, που δεν απαιτεί φλύαρες επεξηγήσεις ούτε αιτιολογήσεις. Η εξέγερση, που αποτελεί την κορύφωση της ταινίας, πυροδοτείται σε ελάχιστα δευτερόλεπτα, και η βιαιότητα με την οποία οι διαδηλωτές καταστρέφουν παρκαρισμένα οχήματα και βιτρίνες κλειστών καταστημάτων και επιτίθενται σε οδηγούς που έχουν ξαφνικά ακινητοποιηθεί μπορεί να μας αιφνιδιάζει, αλλά, όπως και ο Αγίνα, νιώθουμε να μας ελκύει, αν δεν μας παρασέρνει κιάλας αυτή η κινητοποίηση, τη στιγμή που οι αντιδιαδηλωτές απαντούν με υπέρμετρη βιαιότητα.

Η σεκάνς λαμβάνει έτσι μια πανανθρώπινη διάσταση και, αντί να περιορίζεται στην κατάσταση που επικρατεί στην Ιταλία, εικονογραφεί την εξέγερση εκείνων που σε κάποια άλλη εποχή θα αποκαλούνταν «της γης οι κολασμένοι». Επί τη ευκαιρία, να σημειώσουμε ότι η ταινία βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα που συνέβησαν στην Καλαβρία, στην περιοχή Rosarno, το 2010. Έχει όμως τη σημασία του το γεγονός ότι ο σκηνοθέτης δεν κάνει καμία αναφορά στο τοπικό πλαίσιο: όπως και ο πρωταγωνιστής, βρισκόμαστε κι εμείς μέσα σε γεγονότα για τα οποία δεν έχουμε παρά περιορισμένη εικόνα, αλλά αυτό ακριβώς είναι που επιτρέπει μια ευρύτερη και πιο γενική ανάγνωση μιας κατάστασης που δεν αφορά μόνο την Καλαβρία, αλλά σαφώς ολόκληρη την Ευρώπη.

ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

Η λακωνικότητα των περισσότερων διαλόγων, η οποία οφείλεται κυρίως στη διαφορά και στην ποικιλότητα των γλωσσών που χρησιμοποιούν οι πολυάριθμοι πρωταγωνιστές, τονίζει επίσης τη μοναξιά των μεταναστών σε μια κοινωνία που παραμένει σε μεγάλο βαθμό ξένη προς αυτούς και της οποίας δεν γνωρίζουν παρά το περιθώριο. Είναι μάλλον αυτονόητο, αλλά ο σκηνοθέτης επισημαίνει με τον τρόπο αυτό την έλλειψη επιλογών ή το ελάχιστο περιθώριο κινήσεων που έχουν οι μετανάστες. Για παράδειγμα, τα μέλη της ομάδας στην οποία ανήκουν ο Αγίνα και ο Abas, φτάνοντας στη Λιβύη, υποχρεώνονται να πλοηγήσουν οι ίδιοι το σκάφος με το οποίο θα διασχίσουν τη Μεσόγειο. Μια και ο διάλογος με τον διακινητή είναι αδύνατος, οι μετανάστες οδηγούνται σε μια αναγκαστική επιλογή: ένας από αυτούς αποφασίζει τελικά να αναλάβει το πλεούμενο και οι υπόλοιποι δεν μπορούν παρά να δεχτούν τη λύση αυτή καθώς δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική. Φτάνοντας στην Ιταλία, ο Αγίνα βρίσκεται σε μια κατάσταση εξίσου πειστική όταν μαθαίνει ότι έχει προθεσμία τρεις μήνες για να βρει δουλειά και να νομιμοποιηθεί. Μια τέτοια απαίτηση μοιάζει παράλογη ή, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί, και δεν αφήνει κανένα περιθώριο επιλογής στον ήρωα.

Αναμφίβολα, το *Mediterranea* δεν αποσκοπεί τόσο στο να περιγράψει τις συνθήκες ζωής των μεταναστών, όσο στο να μας κάνει να δούμε τα πράγματα από τη δική τους οπτική γωνία, που είναι αυστηρά οριοθετημένη, και κυρίως να δούμε τους περιορισμούς οι οποίοι επιβάλλονται στους μετανάστες ως αναγκαιότητα και δεν τους αφήνουν άλλη επιλογή από την εξέγερση. Η δουλειά αυτή, όσον αφορά την οπτική γωνία, εξηγεί σίγουρα ορισμένες πολύ εμφανείς σκηνοθετικές επιλογές, όπως η χρήση φορητής κάμερας, συχνά εν κινήσει και πολύ κοντά στους ήρωες, η οποία δίνει μια μπερδεμένη εικόνα των γεγονότων, ή η αξιοποίηση μη επαγγελματιών ηθοποιών, που παίζουν ρόλους οι οποίοι είναι σίγουρα πολύ κοντά στις εμπειρίες τους, ή ακόμη οι πολλαπλές νυχτερινές σκηνές, που δίνουν την εντύπωση ότι οι μετανάστες αποκτούν υπόσταση μόνο τη νύχτα.

ΜΙΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ;

Η αισθητική της ταινίας, κάθε άλλο παρά αυστηρά ρεαλιστική ή ντοκιμαντερίστικη, μπορεί εξάλλου να ερμηνευτεί πιο εύστοχα ως απεικόνιση της λειτουργίας της μνήμης των βασικών πρωταγωνιστών (οι ηθοποιοί που ερμηνεύουν τους αντίστοιχους ρόλους σίγουρα μετέφεραν στον σκηνοθέτη τις δικές τους εμπειρίες από το παρελθόν). Αν και η ταινία εκτυλίσσεται σαφώς στο παρόν, χωρίς καμιά εμφανή διαδικασία φλασμπάκ, μπορούμε ωστόσο να επισημάσουμε μια σειρά κινηματογραφικών στοιχείων που μοιάζουν με ένα είδος ανάμνησης.

Έτσι, αρκετές σεκάνς, αντί να έχουν γυριστεί με «αντικειμενικό» τρόπο, επικεντρώνονται περισσότερο γύρω από ένα στοιχείο-κλειδί, μια λεπτομέρεια αρκετά σημαντική για να σημαδέψει τη μνήμη των ηρώων (είτε του Αγίνα είτε του Abas, αυτό δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικό).

Ο ήχος της ταινίας ενισχύει, εξάλλου, αυτή την εντύπωση εξαιτίας των απότομων παραλλαγών, με ξαφνική ελάττωση των θορύβων του περιβάλλοντος προς όφελος μιας βαριάς σιωπής ή με μια μουσική συνοδεία που δημιουργεί απόσταση —όπως σε μια ανάμνηση— από τη σκηνή που εκτυλίσσεται. Να επισημάσουμε ακόμα ότι, παρόλο που η ταινία χωρίζεται σε μεγάλα γεωγραφικά κεφάλαια —Αλγερία, Λιβύη, Ιταλία—, η χρονολόγηση είναι πολύ πιο συγκεχυμένη και αόριστη: η διαμονή του Αγίνα στην Καλαβρία (όπου κατά πάσα πιθανότητα μαθαίνει ιταλικά) διαρκεί μερικές ημέρες, εβδομάδες ή αρκετούς μήνες; Δεν το γνωρίζουμε, διότι η μνήμη, που διακρίνει εύκολα τους τόπους, προσδιορίζει με πολύ λιγότερη σαφήνεια το πέρασμα του χρόνου, ιδίως όταν αυτό χαρακτηρίζεται από μια δραστηριότητα που επαναλαμβάνεται, όπως η συγκομιδή των εσπεριδοειδών.

Ο τρόπος με τον οποίο ο σκηνοθέτης Jonas Carpignano προφανώς συγκέντρωσε τις μαρτυρίες των μεταναστών που γνώρισε στην Καλαβρία εξηγεί ακριβώς αυτή την αποσπασματική, όλο διακοπές σκηνοθεσία, η οποία αντικατοπτρίζει λίγο πολύ τη λειτουργία της ατομικής μνήμης. Ωστόσο, παρόλο που δεν θα εκλάβουν απαραίτητα όλοι οι θεατές αυτή τη σκηνοθετική επιλογή με τον ίδιο τρόπο, θα συγκινηθούν σίγουρα με τη δέσμευση του σκηνοθέτη να κατανοήσει την οπτική γωνία των μεταναστών στο Rosarno ή σε άλλες περιοχές, οι οποίοι είναι καταδικασμένοι να ζουν στα πιο σκοτεινά περιθώρια του κόσμου μας.

ΑΦΟΡΜΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟ

Πώς μπορούμε να ερμηνεύσουμε τη διαφορά του χαρακτήρα και της συμπεριφοράς του Αγίνα και του Abas; Είναι σημαντική αυτή η διαφορά για να κατανοήσουμε ιδίως το τέλος της ταινίας; Ποιες μπορεί να είναι οι σκέψεις μας για τον εργοδότη των μεταναστών; Πρόκειται για έναν στυγνό εκμεταλλευτή χωρίς αρχές; Έναν γενναίο άνθρωπο; Έναν αχρείο; Έναν πατερναλιστή αφέντη; Υπάρχουν διαφορετικές συμπεριφορές μεταξύ των κατοίκων του Rosarno; Σας έκαναν εντύπωση συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της σκηνοθετικής προσέγγισης; Για παράδειγμα, οι πολλαπλές νυχτερινές σκηνές, η φορητή κάμερα, η συγκεχυμένη και αποσπασματική απόδοση ορισμένων σκηνών, οι μεταβολές στον ήχο της ταινίας, οι δευτερεύουσες λεπτομέρειες που αποκαλύπτει η κάμερα κ.λπ.

Michel Condé

les grignoux

ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ Jonas Carpignano

ΣΕΝΑΡΙΟ Jonas Carpignano

ΠΑΙΖΟΥΝ Koudous Seihon, Alassane Sy

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Wyatt Garfield

ΜΟΥΣΙΚΗ Benh Zeitlin, Dan Romer

ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ Jason Michael Berman, Chris Columbus, Jon Coplon, Christoph Daniel, Andrew Kortschak, John Leshner, Ryan Lough, Justin Nappi, Alain Peyrollaz, Gwyn Sannia, Marc Schmidheiny, Victor Shapiro, Raphael Swann, Ryan Zacarias

ΠΑΡΑΓΩΓΗ Good Films, DCM Productions, Good Lap Production, End Cue, Court 13 Pictures, Le Grisbi Productions, Nomadic Independence Pictures, Treehouse Pictures

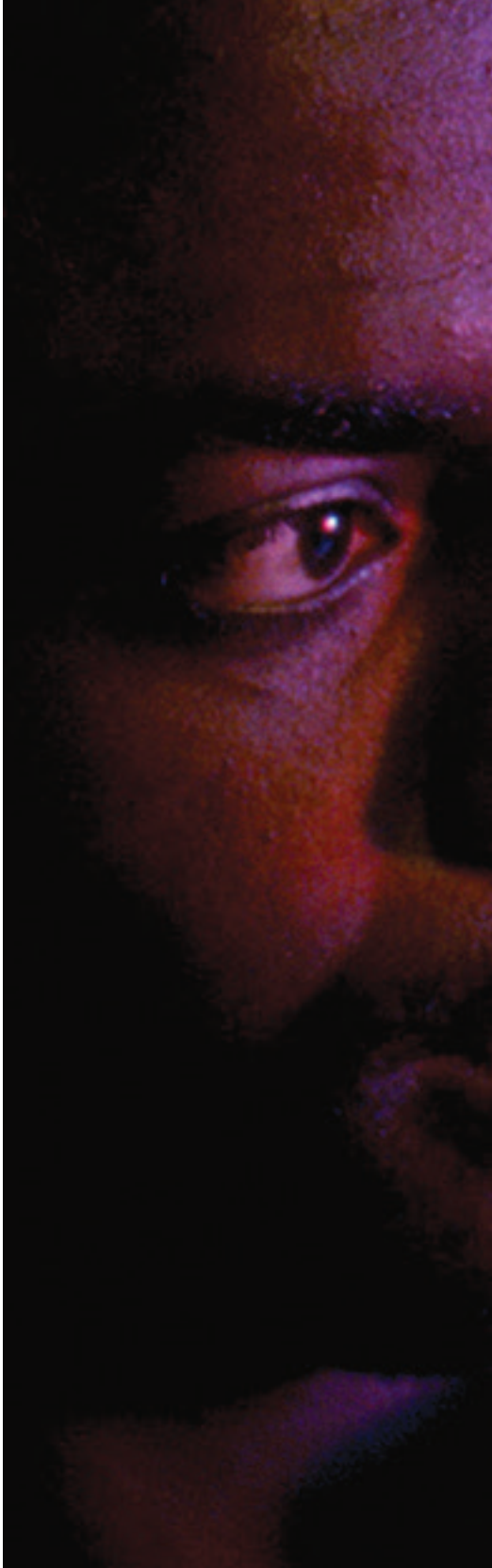
ΕΤΟΣ 2015

ΔΙΑΡΚΕΙΑ 107'

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δράμα

ΧΩΡΕΣ Ιταλία, Γαλλία, Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Κατάρ

ΓΛΩΣΣΕΣ Γαλλικά, ιταλικά, αγγλικά, αραβικά, μπίσα

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΑΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΙΝΕΜΑ

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βρίσκεται στην ευχάριστη θέση να παρουσιάσει τις τρεις διαγωνιζόμενες ταινίες για το LUX FILM PRIZE¹ 2015:

MEDITERRANEA του Jonas Carpignano

Ιταλία, Γαλλία, Ηνωμένες Πολιτείες, Γερμανία, Κατάρ

MUSTANG (ΑΤΙΘΑΣΕΣ) της Deniz Gamze Ergüven

Γαλλία, Γερμανία, Τουρκία, Κατάρ

UROK (ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ) των Kristina Grozeva και Petar Valchanov

Βουλγαρία, Ελλάδα

Οι πολυεπίπεδες αυτές ιστορίες, προϊόν της μεγάλης αφοσίωσης και της δημιουργικότητας ταλαντούχων νέων ευρωπαϊών σκηνοθετών, θα προβληθούν κατά τη διάρκεια της τέταρτης διοργάνωσης των LUX FILM DAYS².

¹ Κινηματογραφικό Βραβείο LUX

² Κινηματογραφικές Ημέρες LUX

ΤΟ LUX FILM PRIZE

Ο πολιτισμός διαδραματίζει ουσιαδή ρόλο στην οικοδόμηση των κοινωνιών μας. Για τον λόγο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθιέρωσε το LUX FILM PRIZE το 2007, με στόχο να ενισχύσει την κυκλοφορία ευρωπαϊκών ταινιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να δώσει έναυσμα για προβληματισμό και συζήτηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο πάνω σε θέματα μείζονος σημασίας. Το LUX FILM PRIZE αποτελεί μια μοναδική πρωτοβουλία. Ενώ οι περισσότερες ευρωπαϊκές συμπαραγωγές προβάλλονται μόνο στη χώρα προέλευσής τους και σπάνια διανέμονται σε άλλες περιοχές, ακόμη και εντός ΕΕ, το LUX FILM PRIZE δίνει σε τρεις ευρωπαϊκές ταινίες τη σπάνια ευκαιρία να υποτιτλιστούν στις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Ο νικητής του LUX FILM PRIZE θα ψηφιστεί από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και θα ανακοινωθεί στις 25 Νοεμβρίου 2015.

ΟΙ LUX FILM DAYS

Το LUX FILM PRIZE οδήγησε στη διοργάνωση των LUX FILM DAYS. Από το 2012 οι τρεις ταινίες που διαγωνίζονται για το LUX FILM PRIZE γίνονται γνωστές στο ευρύτερο ευρωπαϊκό κοινό με τις LUX FILM DAYS. Με τις LUX FILM DAYS σάς προσκαλούμε σε μια μοναδική πολιτισμική εμπειρία που ξεπερνά τα σύνορα. Από τον Οκτώβριο έως τον Δεκέμβριο του 2015 μπορείτε να γίνετε μέλος του πανευρωπαϊκού κινηματογραφόφιλου κοινού και να παρακολουθήσετε τις ταινίες *Mediterranea*, *Mustang (Ατίθασες)* και *Urok (Το Μάθημα)* σε μία από τις 24 επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Μην ξεχάσετε να ψηφίσετε την αγαπημένη σας ταινία στην ιστοσελίδα μας luxprize.eu ή στη σελίδα μας στο Facebook.

ΒΡΑΒΕΙΟ ΚΟΙΝΟΥ

Το Βραβείο Κοινού απονέμεται στην ταινία που επιλέγουν οι θεατές στο πλαίσιο του LUX FILM PRIZE. Εκμεταλλευτείτε την ευκαιρία, ψηφίζοντας το *Mediterranea*, το *Mustang (Ατίθασες)* ή το *Urok (Το Μάθημα)*, και λάβετε μέρος στον διαγωνισμό για να είστε εσείς ο (η) τυχερός(-ή) που θα μεταβεί με πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Κάρλοβι Βάρι, τον Ιούλιο του 2016, για να παρακολουθήσει το διεθνές φεστιβάλ κινηματογράφου και να ανακοινώσει την ταινία στην οποία θα απονεμηθεί το Βραβείο Κοινού.

ΔΕΙΤΕ,
ΣΥΖΗΤΗΣΤΕ
& ΨΗΦΙΣΤΕ

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU